

ИНОВАЦИИ

Дървото на императрицата се размножава ин витро у нас

■ В пауловнията, която от стотици години е тачена в Китай и Япония, учените виждат зеленото бъдеще на планетата

Илика Горанова

Дървото на императрицата, с каквото наименование е позната тачената от столетия в Китай и Япония (Paulownia) пауловния, се размножава ин витро у нас от близо година. Агресът е: София, ул. "Илиенско шосе" 8. В супермодерната лаборатория и при стерилни условия дървесният род пауловния, в който учените виждат зеленото бъдеще на планетата, се възпроизвежда на тъканна основа в специална хранителна среда под контрола на наши учени и специалисти. Модерното "внедряване" на дървото на българска територия, което японците от векове саят традиционно при раждането на момиче и отсичат при неговото омъжване, се дължи на екип, воден от проф. Недялка Загорска, който повече от десет години разработва технологията в САЩ, Турция и у нас.

В сайта на фирмата Bio Tree, която е патентовала технологията - biotree.bg, е записано защо е толкова ценна. И това обяснява инвестицията от близо 1 млн. лв., вложена от частната фирма в технологията.

Като чудо

Интересът е заради качества. Учените са привлечени от това, че и деветте вида от рода на пауловнията имат изключително бърз растеж, висококачествена дървесина, красиви цветове и големи листа. Най-перспективни в това отношение са P. elongata (изумрудено дърво) и P. fortunei, които за шест-седем години достигат до 20 м височина и диаметър на стъблото 30-40 см. Само от едно такова дърво може да се добие до 1 м³ дървен материал с високо качество. В Китай се отглежда Paulownia на обща площ от 2,5 млн. хектара с цел да се задоволи огромното потребление на дървесина в страната. Представители на рода се отглеждат масово в Северна и Южна Америка и в Нова Зеландия. В страните от Балканския полуостров почти липсват. В България много рядко се срещат единични екземпляри от вида P. tomentosa, позната под названието Кралска пауловния, или Дърво на императрицата. Платации за индустриални цели се срещат единствено в Турция и отскоро във Видинско. Т.е. настъпването към Европа тепърва предстои и по всичко личи, че ще тръгне от София. Още повече че подходящи за отглеждането са Великобритания, Ирландия, Испания, Португалия, Италия, Франция, Гърция, Турция, България, Южна Белгия, Южна Германия, Южна Ав-

Пауловнията се размножава ин витро в модерна лаборатория на ул. "Илиенско шосе" 8.

Инж. Теодора Георгиева казва, че инвеститорският интерес към видовете е голям.

Дърво на 3 месеца в двора на фирмата

СНИМКИ: КОНСТАНТИН ВЕЛКОВ

Дърветата достигат височина до 10 м. за 4 години и листата им се използват за фураж, защото хранителната стойност е близка до люцерната. Използват се и за приготвяне на лекарства. На снимката: плантация в Турция.

стрия.

Заради лекотата и здравината си Дървото на императрицата е скъп материал и се използва в корабостроенето, самолетостроенето, изработват се салове, шейни, ски, сърфове, сноубордове, в мебелната промишленост, играчки и пр.

"Приложението ѝ е голямо и затова инвеститорският интерес е обясним", каза пред "Класа" инж. Теодора Георгиева, управител на проекта. Оттам подчертават и други характеристики на Paulownia - тя е от тези видове, които не боледуват и не се нападат от насекоми и вредители, което до голяма степен снижава риска при промишленото им отглеждане. Особено ценни за засаждане на големи промишлени масиви, на опожарени гори, табани и свлачища. В страни като Китай и Япония използването на вида за декорация е традиция. Дървото има красив, постепенен листопад, обогатяващ почвата с минерали. Използва се за декорация на паркове, градини, търговски площи, резиденции и др.

Алтернатива на тютюна?

Заради бързия си растеж и способността на корените му всяка година след отсичане на дървото да дава началото на множество нови и по-силни издънки то се превръща в една възможност за алтернатива на отглеждането на тютюна. Особено в Южна България, защото дървото обича слънцето. "Проведохме срещи с представители на местната власт на Руен и Сунгурларе, на които демонстрирахме качества на дървото и те проявиха сериозен интерес", каза инж. Георгиева. Тя допълни, че вече имат и становището на Института по ботаника на БАН, в което се казва, че видът не е агресивен и спокойно може да се използва за индустриални и екологични цели.

Идеята на екипа и инвеститорите е да се дават фиданки на земеделските производители, за които те да се грижат, и да им се заплаща за труда. Бизнесът може да е много печеливш, защото още преди да е дадена гласност на проекта, към него има подчертан интерес от Югославия, с която фирмата подписва договор през октомври, а Стивън Мелви, лидер на финансовата група в Глазгоу, Англия, е в процес на създаване на световна фондация за Paulownia. Той вече е провел срещи у нас и по всичко личи, че е впечатлен от Дървото на императрицата и от възможността то да се превърне в зелено бъдеще на планетата.

ЛЕГЕНДАТА

Видовете произхождат от Югоизточен Китай, където се отглеждат вече в продължение на векове. Използването им в Япония датира от 200 г. сл. Хр., където се зародила традицията, когато новороденото в семейството е момиче, да се засажда дърво Paulownia. Когато момичето се омъжи, дървото се отсича и от него се изработва скрин като сватбен подарък за девойката. В Япония съществувало и поверие, че, ако до къщата си хората посадят дърво Paulownia, ще долети птица феникс и ще им донесе късмет.